

Muzej savremene umetnosti u Beogradu izložbom *O Normalnosti*. Umetnost u Srbiji 1989–2001 predstavlja radove vizuelnih umetnika koji su tokom ovog kontroverznog i problematičnog perioda stvarali u Srbiji. Ovom izložbom predstavljeni su radovi koji na različite načine reflektuju političku, ekonomsku, kulturnu, kao i klimu svakodnevice ove zemlje, ili pak pokušavaju da održe umetnost kao autonomnu oblast nezavisnu od dramatičnih zbivanja. Umetnost u Srbiji u ovom periodu pozicionirala se između težnje da učestvuje u međunarodnim umetničkim tokovima i da zadrži lokalne specifičnosti, između neposrednog političkog angazmana i eskapizma lišenog iluzija, između tragičnog i komičnog, između skromnog i pretencioznog, između teoretičnog i intuitivnog, između učestvovanja i izolacije... Mnogi od umetnika zastupljenih na ovoj izložbi su već poznati na međunarodnoj umetničkoj sceni, a u izvesnoj meri i više nego u Srbiji gde su tokom devedesetih održavali nezavisni položaj i distancu u odnosu na dominantne ideološke okvire i u odnosu na državne institucije kakav je u to vreme bio MSU.

Na izložbi su predstavljeni radovi šezdesetak umetnika i umetničkih grupa koji su svojim delovanjem obeležili umetničku scenu u Srbiji u naznačenom periodu

Na otvaranju izložbe će biti dostupna skraćena verzija kataloga koja uključuje reprodukcije radova i tekstove Branislave Anđelković, Branislava Dimitrijevića i Dejana Sretenovića. Katalog će izaći iz štampe krajem septembra i sadržaće još i tekstove Vladimira Tupanjca, Kristiana Lukića, hronologiju političkih i kulturnih zbivanja koju je sačinila Aleksandra Mirčić, kao i poseban segment o umetnosti na Kosovu.

Tokom trajanja izložbe organizovaće se predavanja, tribine i javna kustoska vođenja.

U četiri tematska panela učestvovalaće između ostalih i poznati inostrani kustosi, kritičari i teoretičari umetnosti **Lara Boubnova, Maria Lind, Irit Rogoff, Adam Budak, Viktor Misiano, Brandon Taylor, Nataša Ilić, Oliver Marchart** i dr. Konferencija je posvećena uspomeni na nedavno preminulog kolegu kustosa iz Ljubljane, **Igora Zabela**.

Marina Martić

IVAN GRUBANOV: VISITOR

9. 09 – 7.10. 2005.

Ivan Grubanov je rođen 9. marta 1976. godine u Beogradu. Posle diplome na slikarskom odseku beogradskog Fakulteta likovnih umetnosti (2001) kao stipendista holandske vlade odlazi na dvogodišnje usavršavanje na Rijksakademie van beeldende kunsten u Amsterdamu (2002–2003). Nedavne samostalne izložbe uključuju: *Stroom*, Den Haag, *Lanjrence O'Hana Gallery*, London, *Ron Mandos Gallery*, Rotterdam, *Expodium*, Utrecht, a recentna grupna predstavljanja: *Extra City*, Antwerpen, *Tirana Bijenale*, *Kunsthalle Bern*, *De Appel*, Amsterdam, *Freiraum*, *Museumspluquartier*, Vienna. Dobitnik je *Delfina Studio Trust* specijalizacije u Londonu za 2005/6. godinu.

Mladi srpski umetnik Ivan Grubanov otpočeo je 2002. godine svoj dvogodišnji studijski boravak na *Rijksakademie van Beeldende Kunsten* u Amsterdamu.

Iste godine pred *Tribunalom* u Hagu počelo je suđenje bivšem predsedniku Jugoslavije *Slobodanu Miloševiću*. Koincidencija koja je ostavila snažan utisak na Grubanovu. Čoveku za koga je verovao da mu je odredio gotovo čitav život sudilo se kao ratnom zločincu u zemlji u kojoj je umetnik sada živeo, i to na udaljenosti od svega dvadeset minuta vozom.

Grubanov je dobio propusnicu da kao posetilac prisustvuje suđenju. Na dan kada je ono počelo, prvi put je uživo video *Miloševića*. Tokom dve godine često je bio deo publike, strogo ograničenog broja, u maloj galeriji sudnice. Nije imao obaveznu dozvolu, ali je uspešno izbegavao kamere za nadzor i druge mere obezbeđenja, i napravio preko dvesto crteža procesa, praćenih

kratkim beleškama toka saslušanja. Budući da fotografisanje u sudnici nije dozvoljeno, ova tajna zbirka crteža predstavlja jedinstven istorijski dokument. Međutim, namera autora je bila drugačija. Crteži i beleške su nastali kao rezultat ličnog odnosa prema tom događaju. Grubanov nije težio niti da dokumentuje istoriju, niti da načini neko naročito umetničko delo. On se bavio svojom pripadnošću srpskom narodu, u sučeljenju sa zloglasnim vođom koji personifikuje taj narod, a naročito njihovim zajedničkim srpskim identitetom i mučnim, neočekivanim asocijacijama nastalim kroz takvu vezu. Ako su ovi radovi svedočanstvo istorije, radi se, pre svega, o svedočanstvu suočavanja čoveka sa duhovima prošlosti koji žive i u sadašnjosti.

GERARDO MOSLUJERA

Posle prvih, nervoznih crteža, ruka se oslobodila i linija je postala tečnija. Radio sam kompozicije sa više likova. Par linija uvek označava prostor u kome su figure. Gotovo svaka skica je praćena fragmentima izgovorenih rečenica, to je potpuno smešta u vremenski okvir i ona postaje činjenica, moje svedočanstvo o tom trenutku. Vizuelni stenogram svega što se dešavalo ispred mene.

IVAN GRUBANOV

Njegovi crteži su pokušaj racionalizacije, pokušaj autora da samom sebi objasni šta se oko njega, ali i u njemu dešavalo tokom devedesetih. Oni su njegovi "papirni tragovi", dnevnik sa putovanja na čijem kraju nije našao odgovor, ali koje svakako nije bilo uzaludno; dokument jedne velike avanture, ali i kontradiktornih emocionalnih iskustava kroz koja je prolazio. Crtež, kao iznuđeni medij, postao je apsolutno autentičan i suveren način da se ono što je za autora prelaslo u svakodnevno iskustvo, sačuva i prenese.